

ROZMANITOST

GENUIS LOCI

CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

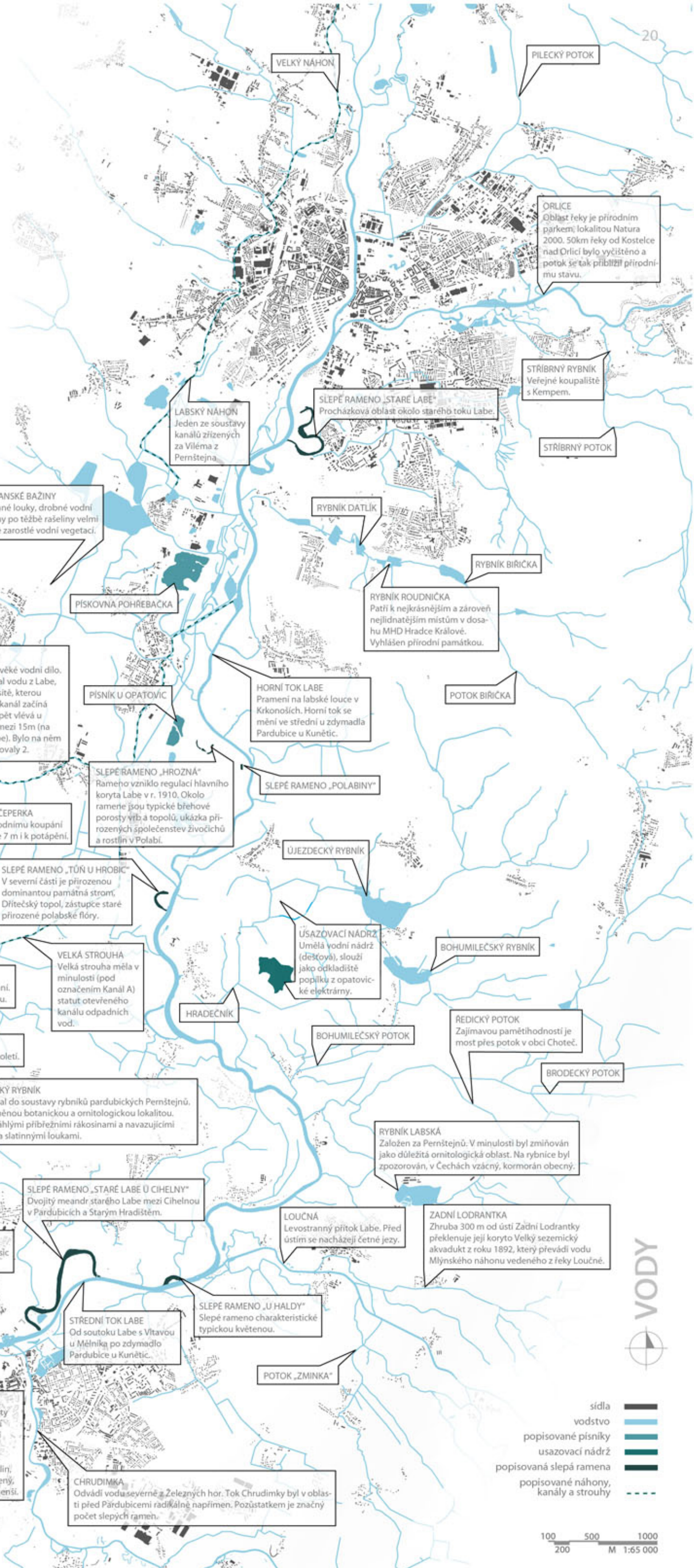
ROZMANITOST

Hradecko-Pardubicko leží v polabské krajině, výjimečně bohaté na vodní prvky.

Řeka Labe zde vytváří hlavní hydrografickou osu a dominuje celému území. Dalšími významnými toky jsou řeky Chrudimka a Loučná, přítékající od jihu a jihovýchodu do Pardubic. Nejvýznamnějším přítokem hradecké oblasti je řeka Orlice. Kromě toků se zde nachází také řada vodních nádrží. Jsou to hlavně rybníky, stará ramena toků a vytěžené písňiky. Největší plochy mají Bohdanečský rybník a vytěžené plochy v okolí Čeperky. Jde o plochy uměle vytvořené. Přirozené vodní nádrže se v území nevyskytují. Nedostatek vodních ploch byl v minulosti řešen budováním rybníků, zejména v období mezi 14. a 16. stoletím.

S poměry klimatickými a geologickými, se sklonem území a vegetačním krytem souvisí odtokové poměry a průtoky v tocích. Ty v průběh roku kolísají. Nejvodnějšími měsíci jsou březen a duben, kdy se v důsledku jarního tání sněhové pokrývky ve vyšších polohách odtoky zvyšují. Nejnižší průtoky se obvykle vyskytují v září a v říjnu. Nejvyrovnanější průtoky má v oblasti ORP Pardubice řeka Loučná, a také Labe v příslušném úseku. Nejvíce rozkolísané průtoky má Chrudimka.

Množství a rozličnost vod jsou jednou z předních hodnot zdejší krajiny.

ORLICE
Oblast řeky je přírodním parkem; lokalitou Natura 2000. 50km řeky od Kostece nad Orlicí bylo vyčištěno a potok se tak přiblížil přírodnímu stavu.

STŘÍBRNÝ RYBNÍK
Veřejné koupaliště s Kempem.

STŘÍBRNÝ POTOK

SLEPÉ RAMENO „STARÉ LABE“
Procházková oblast okolo starého toku Labe.

LABSKÝ NÁHON
Jeden ze soustavy kanálů zřízených za Viléma z Pernštejna.

LIBIŠANSKÉ BAZINY
Slatinné louky, drobné vodní plochy po těžbě rašeliny velmi hustě zarostlé vodní vegetací.

RYBNÍK DATLÍK

RYBNÍK BIŘICKA

RYBNÍK ROUDNIČKA
Patří k nejkrásnějším a zároveň nejlidnatějším místům v dosahu MHD Hradce Králové. Vyhlášen přírodní památkou.

HORNÍ TOK LABE
Pramení na labské louce v Krkonoších. Horní tok se mění ve střední u zřymadla Pardubice u Kunětic.

POTOK BIŘICKA

OPATOVICKÝ KANÁL
Opatovický kanál je významné středověké vodní dílo. Je to vodní kanál přiváděcí, který čerpal vodu z Labe, a sloužil k napájení rozsáhlé rybníční sítě, kterou založil Vilém z Pernštejna. Opatovický kanál začíná u Opatovic nad Labem a do Labe se zpět vlévá u obce Semín. Síť koryta se pohybuje mezi 15m (na počátku kanálu) a 2,5 m (u ústí do Labe). Bylo na něm postaveno 32 mlýnů, dodnes se dochovaly 2.

PÍŠNÍK U OPATOVIC

SLEPÉ RAMENO „HROZNÁ“
Rameňo vzniklo regulací hlavního koryta Labe v r. 1910. Okolo rameňo jsou typické břehové porosty vrby a topolů, ukázka přirozených společenstev živočichů a rostlin v Polabí.

SLEPÉ RAMENO „POLABINY“

ÚJEZDEČSKÝ RYBNÍK

ÚSAZOVACÍ NÁDRŽ
Umělá vodní nádrž (dešťová), slouží jako odkládiště popílku z opatovické elektrárny.

BOHUMILEČSKÝ RYBNÍK

ŘEDICKÝ POTOK
Zajímavou pamětihodností je most přes potok v obci Choteč.

BRODEČSKÝ POTOK

POTOK ČERTŮVKA

ZÁBRANSKÉ RYBNÍKY

PÍŠNÍK MALÁ ČEPERKA
Vhodný k přírodnímu koupání a díky hloubce 7 m i k potápění.

SLEPÉ RAMENO „TŮN U HROBIC“
V severní části je přirozenou dominantou památná strom, Dřítečský topol, zástupce staré přirozené polabské flóry.

VELKÁ STROUHA
Velká strouha měla v minulosti (pod označením Kanál A) statut otevřeného kanálu odpadních vod.

HRADEČNÍK

BOHUMILEČSKÝ POTOK

RAJSKÁ STROUHA
Její dominantou je mlýn pána Cepla ze 17. století.

BOHDANEČSKÝ RYBNÍK A RYBNÍK MATKA
Národní přírodní rezervace Bohdanečský rybník a rybník Matka se rozprostírá na ploše zhruba 250 hektarů. Toto území představuje komplex vodních a mokřadních biotopů vytvořených kolem jednoho z největších existujících rybníků bývalé perňštejnské soustavy. Zahnuje slatinné louky, lesy, křoviny a rozsáhlé rákosiny s hnízdištěm bahenního a vodního ptactva. Je i důležitou zastávkou tažných ptáků a s několika dalšími rybníky (např. Sejval, Pětinocha, Švihov) patří k chráněným ornitologickým stanovištím.

POHRÁNOVSKÝ RYBNÍK
Rybník patřil do soustavy rybníků pardubických Pernštejnů. Dnes je chráněnou botanickou a ornitologickou lokalitou. Pyšní se rozsáhlými přibřežními rákosinami a navazujícími mokřadními a slatinnými loukami.

SLEPÉ RAMENO „STARÉ LABE U CIHELNOU“
Dvojitý meandr starého Labe mezi Cihelnou v Pardubicích a Starým Hradištěm.

LOUČNÁ
Levostranný přítok Labe. Před ústím se nacházejí četné jezy.

ZADNÍ LODRANTKA
Zhruba 300 m od ústí Začíní Lodrantky překlenuje její koryto Velký sezemický akvadukt z roku 1892, který převádí vodu Mlýnského náhonu vedeného z řeky Loučné.

SLEPÉ RAMENO „ZÁKOUTÍ“
Zákoutí je největším slepým ramenem v oblasti. Táhne se od Bosic až po Rybitví. Nachází se tak v poměrně znečištěné oblasti.

RAMENO K VODÁRNĚ

STŘEDNÍ TOK LABE
Od soutoku Labe s Vltavou u Mělníka po zřymadlo Pardubice u Kunětic.

SLEPÉ RAMENO „U HALDY“
Slepé rameno charakteristické typickou květenou.

POTOK „ZMINKA“

JARKOVSKÉHO JEZERO
Rameňo s čistou vodou a hodnotnými břehovými porosty (převážně olše a jasaný). Malé oválné jezero s oligotrofní vodou a typickou vegetací je klasickým příkladem vodní nádrže v zemědělské krajině. Z vnější strany k ramenu přiléhají polní kultury, které však nemají podstatný vliv na kvalitu vody. V tomto území roste cca 200 druhů rostlin, z nichž nejvýznamnější jsou stulík žlutý, ružkatec ponořený, na březích nadmudrace bobulnatá a vzácný křivatec nejmenší.

CHRUĐIMKA
Odvádí vodu severně z Železných hor. Tok Chrudimky byl v oblasti před Pardubicemi radikálně napřímen. Pozůstatkem je značný počet slepých rameň.

BYLANKA

JESEŇANKA

sídla
 vodstvo
 popisované písňiky
 usazovací nádrž
 popisovaná slepá ramena
 popisované náhony, kanály a strouhy

GENIUS LOCI

Duch místa je v celé oblasti silně spjat s vodním prvkem. Rybníky, písničky, řeky, říčky, potoky, nádrže, strouhy, náhony, kanály. Rozmanitost vodstva je zde opravdu jedinečná a stojí za povšimnutí.

VODY

sídla
vodstvo

100 500 1000
200 M 1:65 000

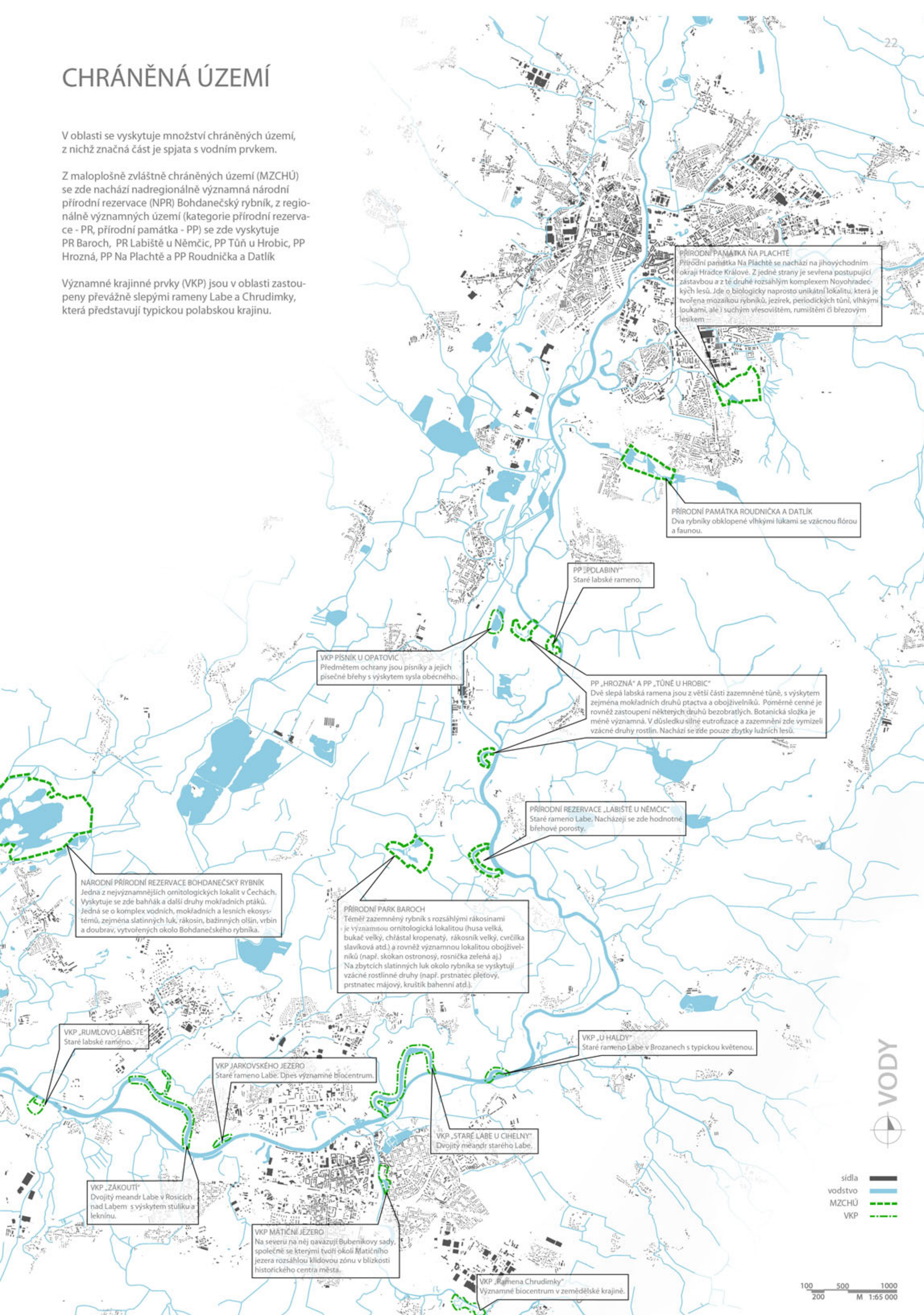

CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

V oblasti se vyskytuje množství chráněných území, z nichž značná část je spjata s vodním prvkem.

Z maloplošně zvláště chráněných území (MZCHÚ) se zde nachází nadregionálně významná národní přírodní rezervace (NPR) Bohdanečský rybník, z regionálně významných území (kategorie přírodní rezervace - PR, přírodní památka - PP) se zde vyskytuje PR Baroch, PR Labiště u Němcic, PP Tůň u Hrobic, PP Hrozná, PP Na Plachtě a PP Roudnička a Datlík

Významné krajinné prvky (VKP) jsou v oblasti zastoupeny převážně slepými rameny Labe a Chrudimky, která představují typickou polabskou krajinu.

SILNIČNÍ DOPRAVA

ŽELEZNICE

LODNÍ DOPRAVA

TURISTICKÉ STEZKY

ÚSES

SILNIČNÍ DOPRAVA

Koncepce rozvoje silniční sítě hradecko-pardubické aglomerace je založena na realizaci úseku dálnice D11(R11) v trase Praha-Hradec Králové-Jaroměř-Polsko.

Navrženo je rovněž nové propojení oblasti silnicí R 35 ve trase Hradec Králové-Olomouc.

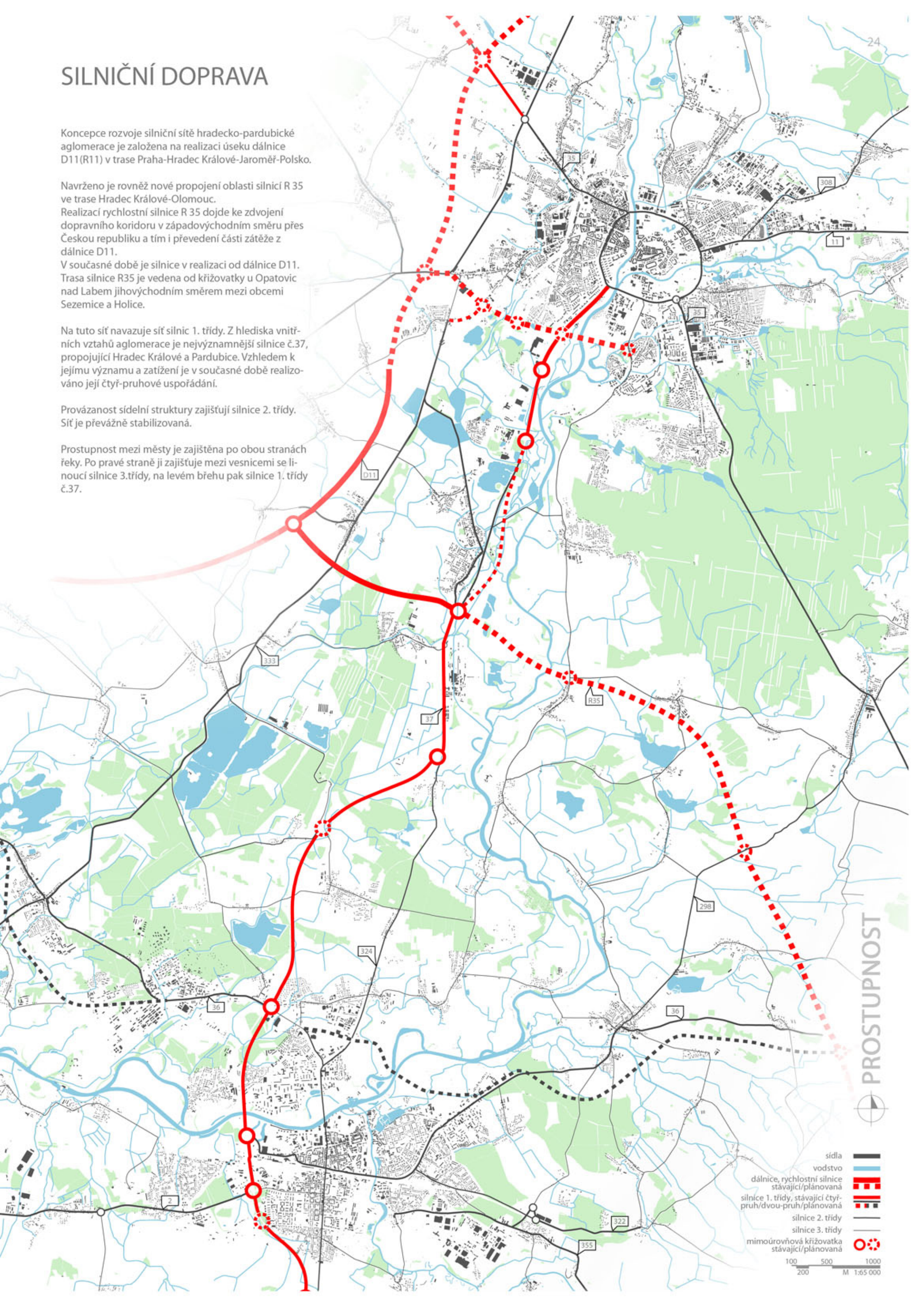
Realizací rychlostní silnice R 35 dojde ke zdvojení dopravního koridoru v západovýchodním směru přes Českou republiku a tím i převedení části zátěže z dálnice D11.

V současné době je silnice v realizaci od dálnice D11. Trasa silnice R35 je vedena od křižovatky u Opatovic nad Labem jihovýchodním směrem mezi obcemi Sezemice a Holice.

Na tuto síť navazuje síť silnic 1. třídy. Z hlediska vnitřních vztahů aglomerace je nejvýznamnější silnice č.37, propojující Hradec Králové a Pardubice. Vzhledem k jejímu významu a zatížení je v současné době realizováno její čtyř-pruhové uspořádání.

Provázanost sídelní struktury zajišťují silnice 2. třídy. Síť je převážně stabilizovaná.

Prostupnost mezi městy je zajištěna po obou stranách řeky. Po pravé straně ji zajišťuje mezi vesnicemi se ličnou silnice 3.třídy, na levém břehu pak silnice 1. třídy č.37.

PROSTUPNOST

- sídla
- vodstvo
- dálnice, rychlostní silnice stávající/plánovaná
- silnice 1. třídy, stávající čtyř-pruh/dvou-pruh/plánovaná
- silnice 2. třídy
- silnice 3. třídy
- mimoúrovňňová křižovatka stávající/plánovaná

100 500 1000
200 M 1:65 000

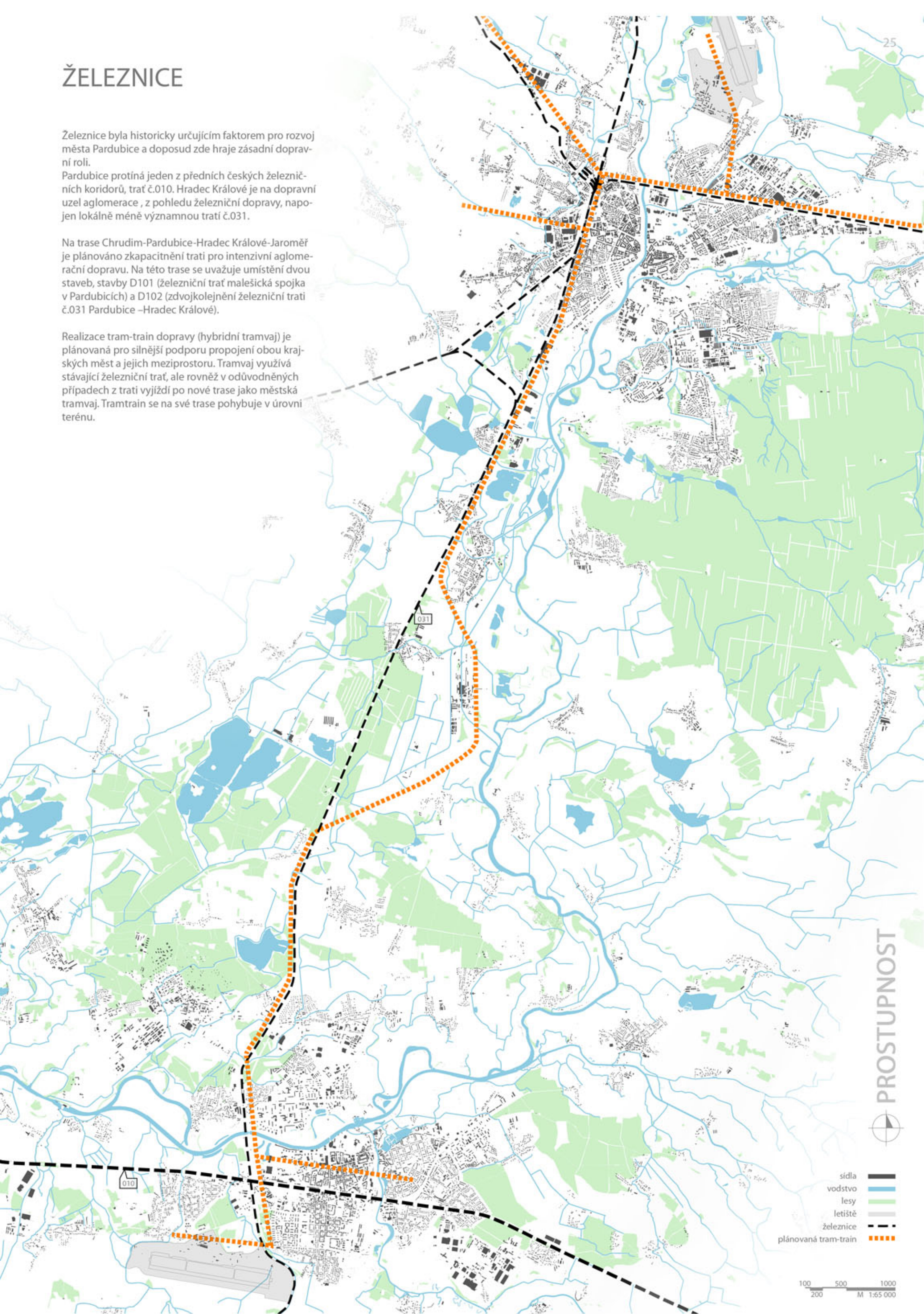
ŽELEZNICE

Železnice byla historicky určujícím faktorem pro rozvoj města Pardubice a doposud zde hraje zásadní dopravní roli.

Pardubice protíná jeden z předních českých železničních koridorů, trať č.010. Hradec Králové je na dopravní uzel aglomerace, z pohledu železniční dopravy, napojen lokálně méně významnou tratí č.031.

Na trase Chrudim-Pardubice-Hradec Králové-Jaroměř je plánováno zkapacitnění trati pro intenzivní aglomerační dopravu. Na této trase se uvažuje umístění dvou staveb, stavby D101 (železniční trať malešická spojka v Pardubicích) a D102 (zdvojkolejnění železniční trati č.031 Pardubice –Hradec Králové).

Realizace tram-train dopravy (hybridní tramvaj) je plánovaná pro silnější podporu propojení obou krajských měst a jejich meziprostoru. Tramvaj využívá stávající železniční trať, ale rovněž v odůvodněných případech z trati vyjíždí po nové trase jako městská tramvaj. Tramtrain se na své trase pohybuje v úrovni terénu.

PROSTUPNOST

- sídla
- vodstvo
- lesy
- letišťe
- železnice
- plánovaná tram-train

100 500 1000
200 M 1:65 000

LODNÍ DOPRAVA

Nákladní lodní doprava je v oblasti povodí Labe provozována na labské vodní cestě z Mělníka do Chvaletic. V současnosti se uvažuje její prodloužení s koncovým bodem v pardubickém přístavu. V nedávné době dokonce padla myšlenka na prodloužení labské cesty až do Hradce Králové. Úpravou by ale musela projít velká část koryta řeky.

Obě města využívají úsek Labe k rekreační dopravě. Pardubice jsou v tomto ohledu o něco aktivnější. Pardubický výletní parník Arnošt jezdí po řece na vyhlídkové trase z Pardubic do Kunětic. Pardubice uvažují o prodloužení rekreační plavby až do Hradce Králové. Vybudování plavební komory na jezu u Opatovic nad Labem by umožnilo spojení krajských měst a mohlo by oživit cestovní ruch oblasti.

Výletní parník Hradce Králové se plaví po vyhlídkové trase pouze v samotném městě.

Řeka Labe je pro vodáky splavná, stejně tak i řeka Orlice, Chrudimka, Loučná a Opatovický kanál.

Výletní parník v Hradci Králové nepřekročí hranici města. Jezdí pouze od Tyršova mostu ke kamennému mostu na Pláckách.

Výletní parník z Pardubic má dnes cílovou stanici pod Kunětickou horou.

Projekt protažení labské cesty do Pardubic počítá se stavbou nového veřejného přístaviště na 965,7 km řeky.

PROSTUPNOST

- sídla
- vodstvo
- lesy
- labská cesta
- vodácké toky
- vyhlídkové plavby
- přístaviště

100 500 1000
200 M 1:65 000

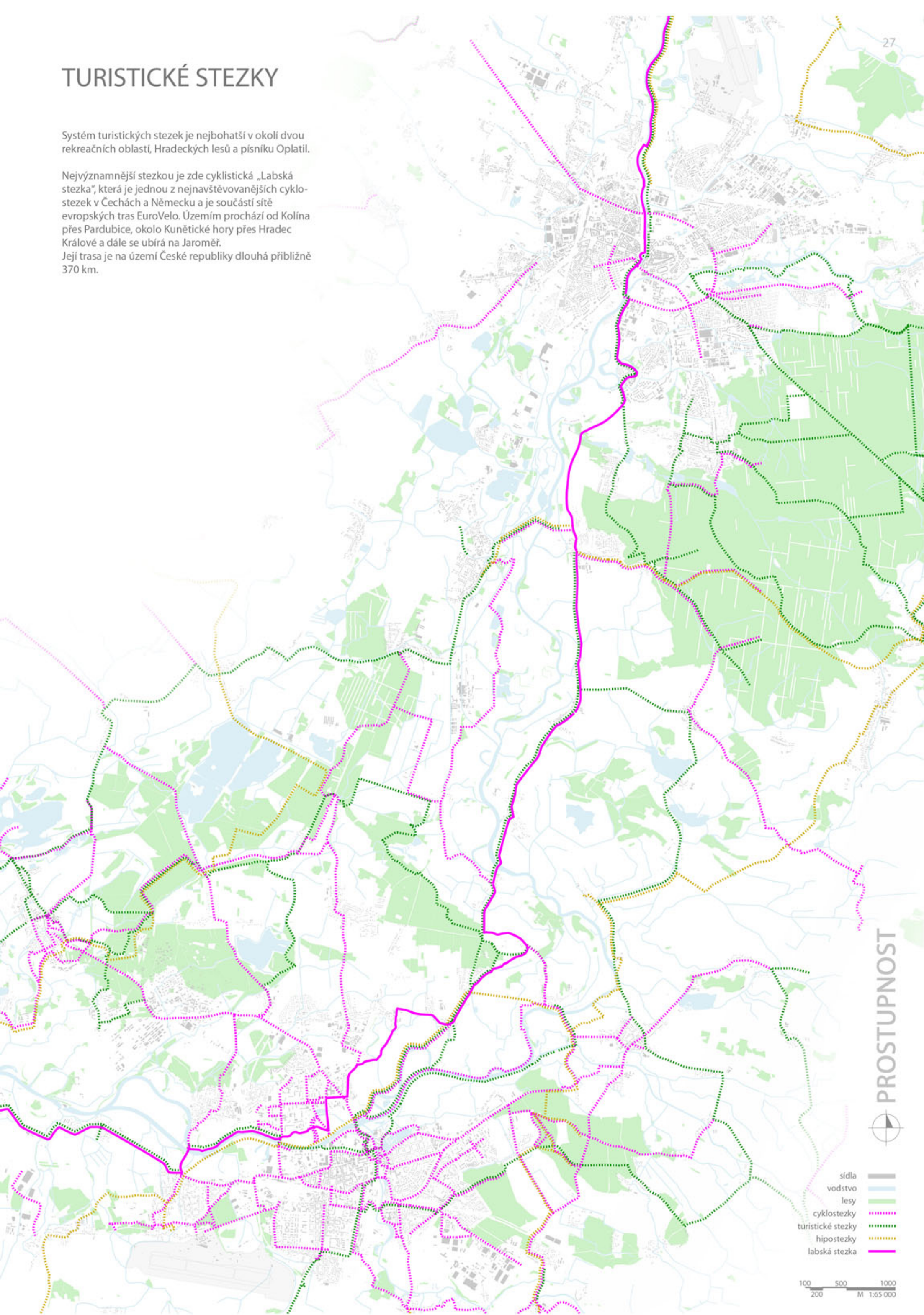

TURISTICKÉ STEZKY

Systém turistických stezek je nejbohatší v okolí dvou rekreačních oblastí, Hradeckých lesů a písníku Opatlil.

Nejvýznamnější stezkou je zde cyklistická „Labská stezka“, která je jednou z nejnavštěvovanějších cyklostezek v Čechách a Německu a je součástí sítě evropských tras EuroVelo. Územím prochází od Kolína přes Pardubice, okolo Kunětické hory přes Hradec Králové a dále se ubírá na Jaroměř.

Její trasa je na území České republiky dlouhá přibližně 370 km.

ÚSES

V analýze je uvažován především regionální a nadregionální systém ekologické stability.

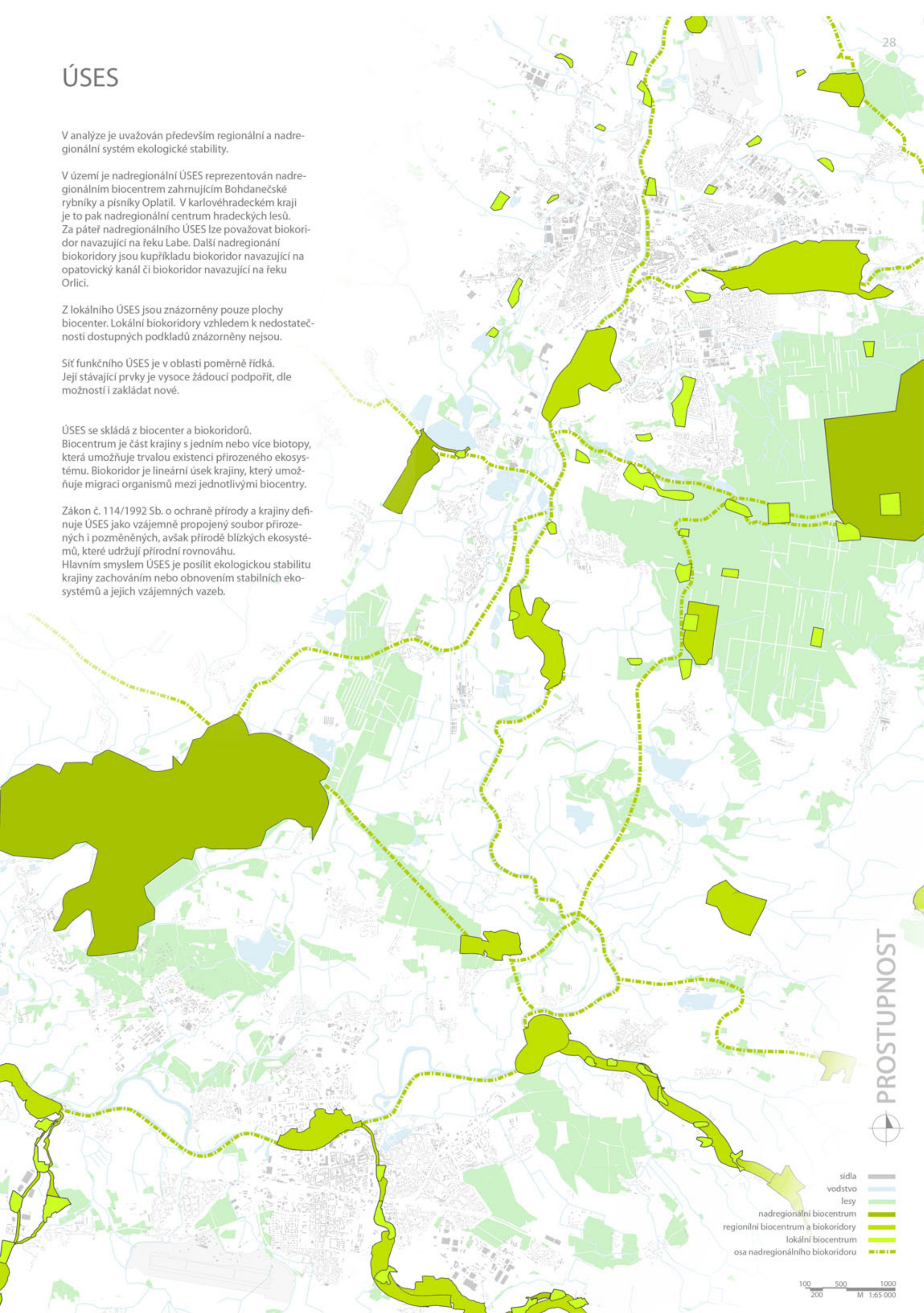
V území je nadregionální ÚSES reprezentován nadregionálním biocentrem zahrnujícím Bohdanečské rybníky a písničky Oplatil. V karlovéhradeckém kraji je to pak nadregionální centrum hradeckých lesů. Za páteř nadregionálního ÚSES lze považovat biokoridor navazující na řeku Labe. Další nadregionální biokoridory jsou například biokoridor navazující na opatovický kanál či biokoridor navazující na řeku Orlici.

Z lokálního ÚSES jsou znázorněny pouze plochy biocentru. Lokální biokoridory vzhledem k nedostatečnosti dostupných podkladů znázorněny nejsou.

Síť funkčního ÚSES je v oblasti poměrně řídká. Její stávající prvky je vysoce žádoucí podpořit, dle možností i zakládat nové.

ÚSES se skládá z biocentru a biokoridorů. Biocentrum je část krajiny s jedním nebo více biotopy, která umožňuje trvalou existenci přirozeného ekosystému. Biokoridor je lineární úsek krajiny, který umožňuje migraci organismů mezi jednotlivými biocentry.

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny definuje ÚSES jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Hlavním smyslem ÚSES je posílit ekologickou stabilitu krajiny zachováním nebo obnovením stabilních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb.

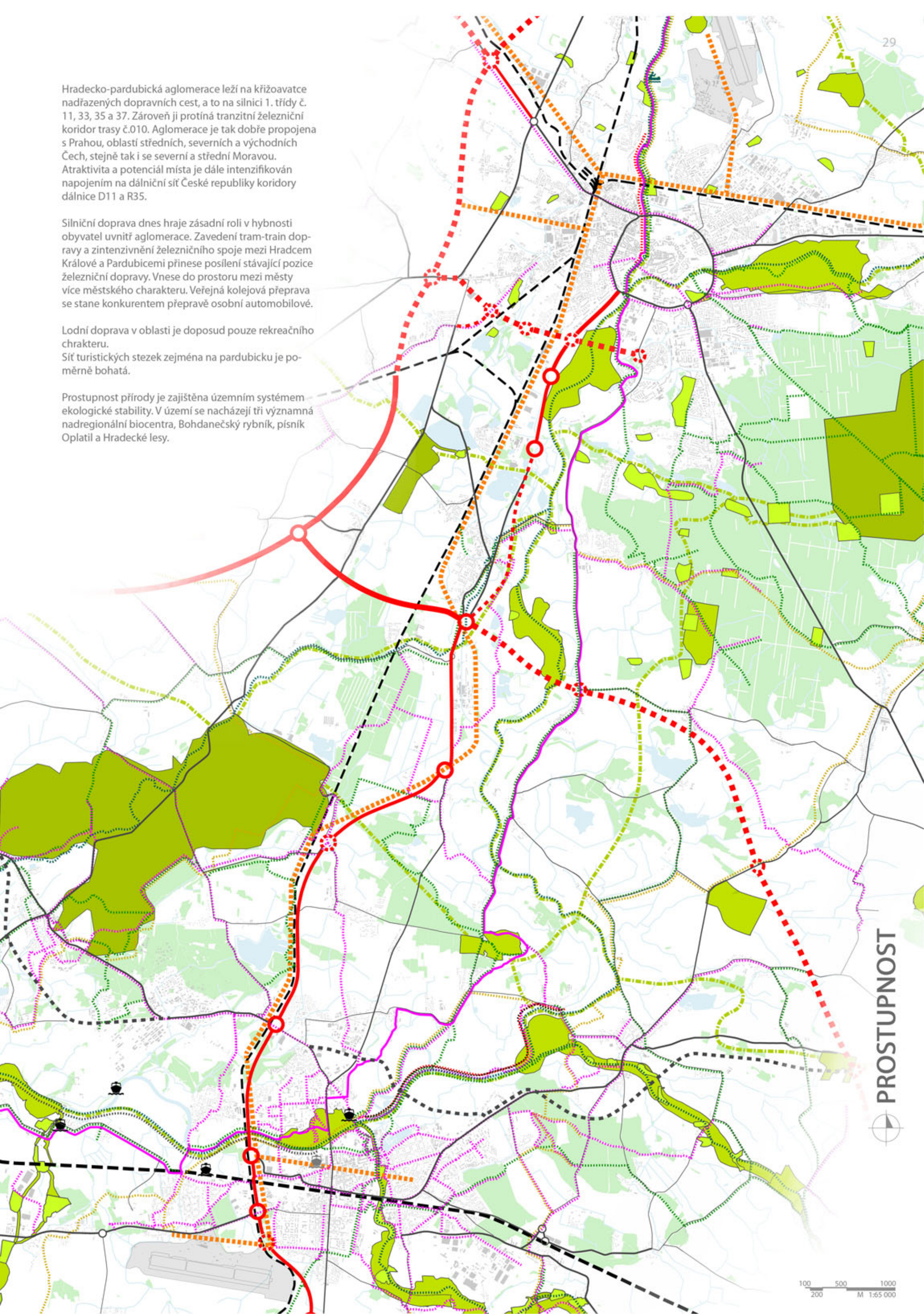

Hradecko-pardubická aglomerace leží na křižovatce nadřazených dopravních cest, a to na silnici 1. třídy č. 11, 33, 35 a 37. Zároveň ji protíná tranzitní železniční koridor trasy č.010. Aglomerace je tak dobře propojena s Prahou, oblastí středních, severních a východních Čech, stejně tak i se severní a střední Moravou. Atraktivita a potenciál místa je dále intenzifikován napojením na dálniční síť České republiky koridory dálnice D11 a R35.

Silniční doprava dnes hraje zásadní roli v hybnosti obyvatel uvnitř aglomerace. Zavedení tram-train dopravy a zintenzivnění železničního spoje mezi Hradcem Králové a Pardubicemi přinese posílení stávající pozice železniční dopravy. Vnese do prostoru mezi městy více městského charakteru. Veřejná kolejová přeprava se stane konkurentem přepravě osobní automobilové.

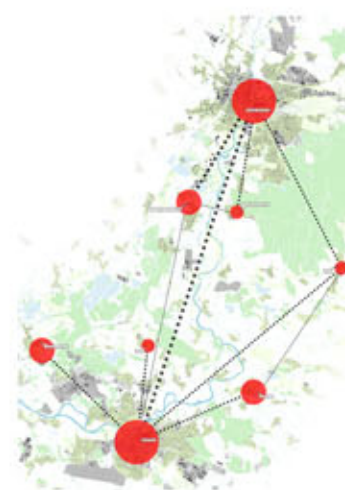
Lodní doprava v oblasti je doposud pouze rekreačního charakteru. Síť turistických stezek zejména na pardubicku je poměrně bohatá.

Prostupnost přírody je zajištěna územním systémem ekologické stability. V území se nacházejí tři významná nadregionální biocentra, Bohdanečský rybník, písňík Oplatil a Hradecké lesy.

MEZISÍDELNÍ VZTAHY

CHARAKTER

VÝVOJ SÍDEL

VYBAVENOST

MEZISÍDELNÍ VZTAHY

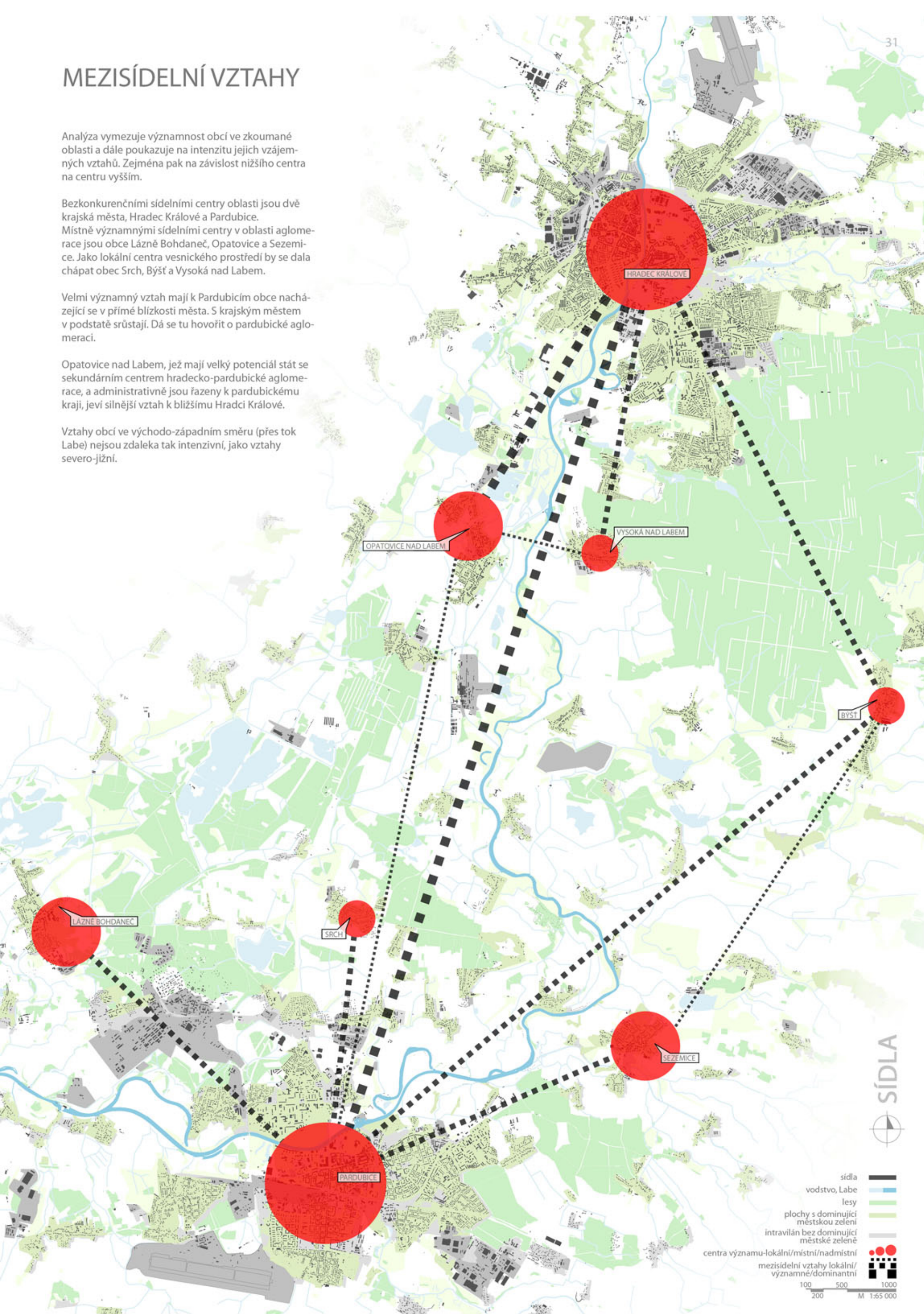
Analýza vymezuje významnost obcí ve zkoumané oblasti a dále poukazuje na intenzitu jejich vzájemných vztahů. Zejména pak na závislost nižšího centra na centru vyšším.

Bezkonkurenčními sídelními centry oblasti jsou dvě krajská města, Hradec Králové a Pardubice. Místně významnými sídelními centry v oblasti aglomerace jsou obce Lázně Bohdaneč, Opatovice a Sezemice. Jako lokální centra vesnického prostředí by se dala chápat obec Srch, Býšť a Vysoká nad Labem.

Velmi významný vztah mají k Pardubicím obce nacházející se v přímé blízkosti města. S krajským městem v podstatě srůstají. Dá se tu hovořit o pardubické aglomeraci.

Opatovice nad Labem, jež mají velký potenciál stát se sekundárním centrem hradecko-pardubické aglomerace, a administrativně jsou řazeny k pardubickému kraji, jeví silnější vztah k bližšímu Hradci Králové.

Vztahy obcí ve východo-západním směru (přes tok Labe) nejsou zdaleka tak intenzivní, jako vztahy severo-jihní.

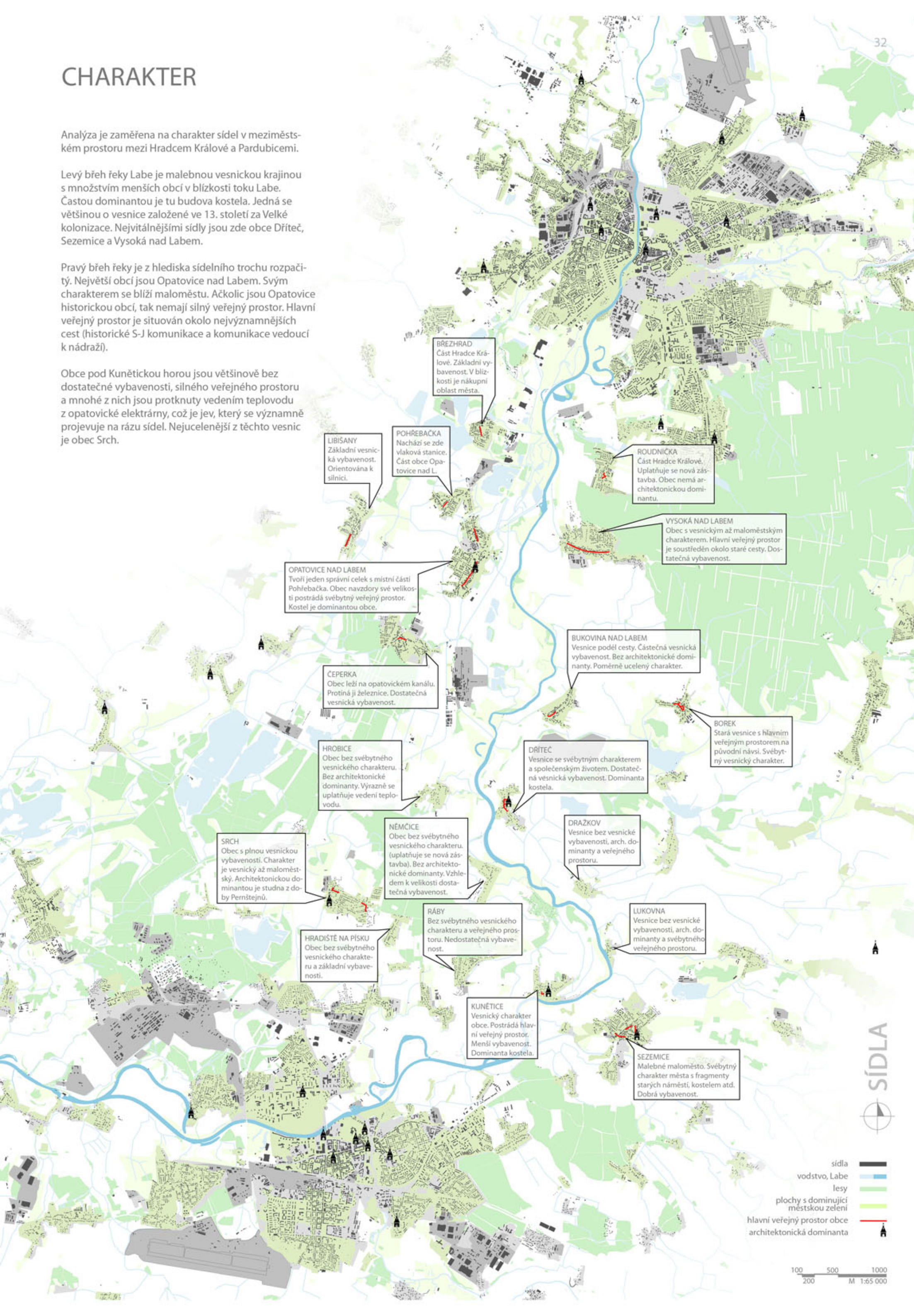
CHARAKTER

Analýza je zaměřena na charakter sídel v meziměstském prostoru mezi Hradcem Králové a Pardubicemi.

Levý břeh řeky Labe je malebnou vesnickou krajinou s množstvím menších obcí v blízkosti toku Labe. Častou dominantou je tu budova kostela. Jedná se většinou o vesnice založené ve 13. století za Velké kolonizace. Nejvitálnější sídly jsou zde obce Dříteč, Sezemice a Vysoká nad Labem.

Pravý břeh řeky je z hlediska sídelního trochu rozpačitý. Největší obcí jsou Opatovice nad Labem. Svým charakterem se blíží maloměstu. Ačkoliv jsou Opatovice historickou obcí, tak nemají silný veřejný prostor. Hlavní veřejný prostor je situován okolo nejvýznamnějších cest (historické S-J komunikace a komunikace vedoucí k nádraží).

Obce pod Kunětickou horou jsou většinou bez dostatečné vybavenosti, silného veřejného prostoru a mnohé z nich jsou protknuty vedením teplovodu z opatovické elektrárny, což je jev, který se významně projevuje na rázu sídel. Nejucelenější z těchto vesnic je obec Srch.

VÝVOJ SÍDEL

Oblast hradecko-pardubické aglomerace je dnes díky nově vzniklým i navrženým dopravním vztahům vystavena novým potenciálům rozvoje. Jádrem hradecko-pardubické aglomerace se nacházející v těžišti rozvojové oblasti OB 4 republikového významu.

Hradec Králové zareagoval na novou situaci územním plánem, jenž vytyčil hlavní plochy budoucího rozvoje západně od sídla, kde se město začíná rozrůstat směrem k dopravní tepně, dálnici D11.

Největší potenciál rozvoje má dle mého názoru, vedle urbánního dění v krajských městech, širší oblast kolem Opatovic nad Labem.

Místo má díky poloměstskému a neucelenému charakteru, výhodné pozici mezi hlavními městy a navržené dopravní obslužnosti (oblast se vyskytuje na křížení významných dopravních tepen D11, R35 a I/37 + navržené zdvojkolejné vlakové dopravy a zavedení tram-train dopravy) velké předpoklady urbánního rozvoje.

HRADEC KRÁLOVÉ
Největší rozvoj města (bydlení, občanská vybavenost, rekreace, výroba a skladování, technoparky, logistika) je územním plánem navržen na západ od stávajícího osídlení Hradce Králové. Návrh vychází z nové vzniklé dopravní situace v území.

plochy luk a pastvin

OPATOVICE NAD LABEM
Sídla Opatovice n. L. i Pohřebačka jsou sídla s převažující funkcí bydlení a s dobrými podmínkami pro podnikání. Obec leží v relativně hustě osídlené krajině a je nezbytnou součástí urbanistické struktury širšího území. Územní plán nově navrhuje využití části území na rozvoj bydlení, rekreace a podnikání.

SILNIČNÍ TEPNY
Zatímco zavedení tram-train dopravy a intenzifikace dopravy vlakové se pro oblast mohou stát silným katalyzátorem městskosti, nové rychlostní silnice a dálnice mají spíše tendenci přilákat podnikatelskou činnost (sklady, čistý průmysl, logistika atd.).

KATALYZÁTOR MĚSTSKOSTI/MĚSTSKÉHO ROZVOJE
Zdvojkolejné a intenzifikace vlakové dopravy přináší potenciál rozvoje zejména v oblastech okolo vlakových zastávek, které budou snadněji přístupné.

OBLAST S VELKÝM POTENCIÁLEM

KATALYZÁTOR MĚSTSKOSTI/MĚSTSKÉHO ROZVOJE
Zavedení tram-train dopravy, jež může vjíždět do profilu ulice sídel, se stane ohromným katalyzátorem budoucího rozvoje. Tramvaj má potenciál vnést do oblasti prvek městskosti.

PARDUBICE
Nejsilnější proud urbánního rozvoje a rekreace je územním plánem navržen do oblasti severozápadní, v okolí řeky.

- sídla
- vodstvo, Labe
- lesy
- nejintenzivnější směr rozvoje sídla - územní plán
- katalyzátor městskosti
- oblast s velkým potenciálem vývoje
- rychlostní silnice/dálnice u měst-lákadlo podnikatelských aktivit

100 500 1000
200 M 1:65 000

VYBAVENOST

Hledány jsou nové funkce, sídelní vybavenost, která vzhledem k velikosti a potřebám aglomerace místa chybí a je charakteru sídelní oblasti odpovídající. Soustředila jsem se na nalezení vybavenosti společně pro celý prostor aglomerace.

Umístění metropolitní vybavenosti, jako kupříkladu hotelu vysoké třídy, se dá ale do budoucna nejvýhodněji předpokládat při centrech hlavních měst. Analýza proto podobnou sortu sídelní vybavenosti neuvažuje a akcentuje tu, jež může oživit prostor mezi městy, aktivovat prostor aglomerace.

Vodní svět/aquapark. Umístění takovéto vybavenosti mezi městy je tak možná nejideálnější variantou. Aquapark by se vzhledem k atraktivitě pro širší spektrum obyvatel stal jistě významným aktivátorem oblasti. Ani jedno z měst aquapark doposud nemá. Pardubice budou v blízké době otevírat aquapark/plavecký areál. Síla aglomerace umožní uplatnění i dalšího alternativního zařízení.

Nová sportovní/sportovně rekreační vybavenost.

Služby spojené s péčí o důchodce. Vzhledem k věkové struktuře a vývoji obyvatelstva se dá předpokládat zvýšený zájem o sociální služby. Přírodní charakter krajiny mezi krajskými městy a blízkost vybavených menších sídel je pro tyto účely ideálním prostředím.

Vědecko-technologický park/creative park/podnikatelský inkubátor. Hradec Králové i Pardubice mají svou univerzitu a meziměstí tak nabízí výhodnou lokaci vědecké, výzkumné a kreativní činnosti.

Volnočasové aktivity pro děti, a to zejména v menších sídlech. Zde je nedostatek tohoto druhu služeb tradičně veliký. Volnočasové aktivity je vhodné situovat jak do místa bydliště dětí, tak i v blízkosti základních škol.

Další kulturní vybavenost.

